

Innhold

Velkommen til barnelitteraturens vidunderlige verden!	9	Motiv og tema	43
Møter med barnelitteraturens sjangre, medier og temaer	12	Bildespråk	45
Del 1 Sjangre og medier	15	Analyse og tolking	50
Kapittel 1 Barnet og litteraturen	17	Tolkande analyse av «Vepsen»	50
<i>Ruth Seierstad Stokke og Elise Seip Tønnessen</i>		Kommentar til «Smaagutternes Nationalsang»	52
Hva er barnelitteratur?	19	Primærlitteratur	55
Den mangfoldige litteraturen	20	Kapittel 3 Realistiske forteljingar for barn	57
Litteraturen i skolen	23	<i>Per Arne Michelsen</i>	
Når leser møter tekst	24	Kva er realisme?	60
Å forstå enkeltdelene i lys av helheten – og omvendt	26	Før elevane les	62
Stjernebilder på himmelen og tekstens tomme plasser	27	Kva er ei forteljing?	65
Elevens utforskning av teksten og lærerens tilrettelegging	28	Handlinga – korleis historia er bygd opp ..	68
Litteraturen i kulturen og kulturen i litteraturen	29	Forteljaren	70
Primærlitteratur	31	Karakterane	74
Kapittel 2 Lyriske tekstar for barn	33	Tematisk tolking av innhaldet	77
<i>Per Arne Michelsen</i>		Etter lesinga	79
Vi veit meir om poetisk form enn vi trur ..	35	Primærlitteratur	81
Kva er lyrikk?	36	Kapittel 4 Eventyr	83
Vers og strofe	39	<i>Ruth Seierstad Stokke</i>	
Rytme	40	Muntlig fortellertradisjon, nedskrivning og samling av eventyrene	85
Rim	41	Ulike eventyr: inndeling og klassifisering ..	87
Stemma i diktet	43	«Kvitebjørn kong Valemon»	89
		Å finne mønster i eventyret: eventyrenes lover og strukturer	90
		Tolkning i lys av samfunnsforhold og historie	93

Psykologisk tolkning: Kan eventyr ha betydning for barns psykiske utvikling? . . .	94	Kapittel 7 Bildeboka	149
Postmoderne tolkning og nyskriving: Hvor ble det av udyret?	99	<i>Åse Marie Ommundsen</i>	
Nyskrevne eventyr som inspirasjon for didaktisk arbeid	101	Fra ord til bilder: et historisk utsnitt	151
Primærlitteratur	103	Vi lever i et bildesamfunn	152
Kapittel 5 Fantasy litteratur for barn	105	Å fortelle med bilder	154
<i>Lykke Guanio-Uluru</i>		Samspill mellom ord og bilder: en typologi	156
Fantasyfortellingens røtter: heltefortellinger, eventyr og myter	107	Bildebokanalyse	158
Fantastikk og realisme	110	Analyseeksempel: paratekstene til <i>Gorm er en snill orm</i>	164
Klassiske fantasyunivers	113	Bildebokens muligheter i klasserommet . . .	167
Fortellerstrukturer og motivkretser	117	Primærlitteratur	171
Fantasy som forhandling om og formidling av verdier	120	Kapittel 8 Visuelle barneromaner	173
Analyseeksempel: <i>Villheks. Ildproven</i> av Lene Kaaberbøl	122	<i>Elise Seip Tønnessen</i>	
Fantasy i klasserommet	124	Prototypen: <i>En pingles dagbok</i>	175
Primærlitteratur	126	Forløpere	177
Kapittel 6 Krim og spenning for barn . . .	127	Meningsressurser i sammensatte tekster . . .	179
<i>Svein Slettan</i>		Bildefortellinger	180
Krimsjangeren	129	Sjangre i endring	183
Detektivane	132	<i>Hullet</i> – lek med form og materiale	184
Komposisjon og spenningsskapning	135	<i>Elven</i> – illustrert barnebok eller visuell barneroman?	185
Det uhyggelege	139	Den visuelle barneromanen: to eksempler – to stilarter	188
Komisk krim	140	Visuelle barneromaner i klasserommet	195
Sosiale tema, kunnskapsformidling og verdispørsmål i krimsjangeren	141	Primærlitteratur	197
Krim i skolen	143	Kapittel 9 Digitale spill og litterære verdener	199
Primærlitteratur	147	<i>Lykke Guanio-Uluru</i>	
		Hva kjennetegner spill?	201
		Populære spill blant norske barn	204
		Magiske verdener på boks	211
		Hvordan virker spill på oss?	213

Spillkompetanse som leseferdighet	218	Kapittel 12 Litteratur i begynneropplæringen	267
Hva kan kunnskap om spill tilføre undervisningen?	220	<i>Gro Ulland</i>	
Primærlitteratur	223	Hvem er begynnerleseren?	269
Kapittel 10 Sakprosa for barn	225	Hva er en god tekst for begynnerleseren? . .	269
<i>Anne Løvland</i>		Det litterære klasserommet	271
Ulike fagtradisjonar framstiller verkelegheit på ulik måte	228	Å bygge et lese miljø	274
Fagbøker for barn er samansette tekstar . .	230	ABC-boka – skolens leseopplæringsmaterieil	277
Visuelle verkemiddel i fagbøkene	231	Småbøker og lesehefter	281
Er forteljinga eit kontraktsbrot?	237	Kunst-ABC-er	283
Fagbøker i klasserommet	241	Lettlestbøker	287
Primærlitteratur	243	Primærlitteratur	290
Del II Perspektiver og praksis	245	Kapittel 13 Arbeid med litterær kompetanse på mellomtrinnet	291
Kapittel 11 Å møte andres livsverdener i litteraturen	247	<i>Mette Moe og Ruth Seierstad Stokke</i>	
<i>Ruth Seierstad Stokke</i>		Litteratursamtale om stalloeventyret <i>Sølvmånen</i> av Sissel Horndal	294
Å bevege seg inn i teksten og ut igjen	249	Å snakke seg inn i teksten	296
Lesernes forventninger – begrepet <i>skjema</i> i kognitiv litteraturteori	252	Å ta hensyn til elevenes forutsetninger og leseerfaring	300
Litteratur som simulert livserfaring	254	Å undersøke teksten gjennom leseroller . . .	302
Litteraturlesing, samtale og mentalisering . .	256	Personer, plass og problem i <i>Buffy</i> <i>By er talentfull</i>	303
Metaforer som kognitiv utfordring	258	Å skrive for å lese	307
Flere utfordringer i litteraturen	261	Å skrive seg inn i novellen «Magrete Kind»	308
Litteratur, empati og medborgerskap	263	Virkelighetsnære tekster og fiktive skriveroller	309
Innlevelse og distanse	264	Primærlitteratur	313
Primærlitteratur	266		

Kapittel 14 Kulturmøter i barnelitteratur	315	Fasantreet – en kunstnerisk montasje	362
<i>Ahmed Khateeb</i>		Animasjonsfilm – en estetisk remediering . .	365
Kulturelt mangfold	317	Å utforske teksten gjennom installasjon og drama	369
Litterært mangfold	318	Skjønnlitteratur og språkets estetikk	376
Identitet i en globalisert verden	320	Den litterære samtalen og betydningen av nærlæsing	377
Reiselitteratur	321	Estetiske arbeidsmåter og dybdelæring	378
Flerkulturell litteratur	323	Primærlitteratur	381
Samisk kultur og litteratur	325	Kapittel 17 Bærekraftig litteratur- undervisning	383
Postkolonialisme	326	<i>Nina Goga</i>	
Grenseoppganger	329	Blomster, hager, trær og skog	387
Klassesamtalen om litterære kulturmøter . .	330	Dyr – for, mot eller som mennesket?	390
Primærlitteratur	334	Landskap og miljø – stedsoppmerksomhet og naturfølelse	394
Kapittel 15 Tekstmøter – barnelitteratur mellom medier	335	Klimalitteratur	400
<i>Elise Seip Tønnessen</i>		Avslutning	401
Bildebok i flere medier	338	Primærlitteratur	403
Fra Tunisia til Liverpool – samme historie?	342	Sekundærlitteratur	404
Roman og film i klasserommet	346	Om forfatterne	419
Adaptasjon	349	Stikkordsregister	421
Fra bok til film, eller omvendt?	350	Navneregister	425
Adaptasjon som tolkning, interaksjon og bruk	351		
Litteratur som pakkelsøning	353		
Primærlitteratur	356		
Kapittel 16 Estetiske dimensjoner i litteraturmøter	357		
<i>Hilde Tørnby og Ruth Seierstad Stokke</i>			
Å møte teksten med alle sanser: <i>Danny</i> og den store fasanjakten	361		